

Мөрд өсклгэнд оньган өгхмн

Дәәнә өмн Хальмг республикин колхозмудар болн совхозмудар 28700 мөрн бәәсн болхла, ода зуг 5-н минъгын мөрн үлддз. Юнъгадиим икәр мөрнә тонь багърсм гихлә, селәнә эдл-ахун гардачнр мөрд өсклгьиг кергтән авлго бәәцхәснә учр.

Ода селәнә эдл-ахун көлл-мишиг машигяр болн техникәр кедг болвчн, мөрн көлгн эдл-ахугьас гарчахмн уга. Малчнрт мөрнәс сән килвр көлгн уга. Мөрн көлгяр малд хот-хол зөбх, мал хәрүлх болн нань чигн селәнә эдл-ахун көдлмшт цань уга сән көлгн болх зөвтә. Дакад махна мал өсклгэнд бас невр болх зөвтә. Мөрнә махн шимәрн болхла үкрә махнас холд одшго. Дакад хальмг куунд гүвнә чигән ик олзта хот, гүнә чигән гемтә шалтгта куунд эм болна.

Хальмг АССР-н колхозмудин болн совхозмудин гардачнр, тер дотр зоотехникүд эн эндүг эрк биш чиклдж, цааранднь мөрд өсклгьнә көдлмишиг чанъгьадж, мөрнә тоогьинь икдүлхин төлә ноолдцхәхмн.

Урднь Хальмг республикин колхозмуд сән тохмта, хурдн

мөртә бәәсмн. Келхд, 1940 джил Черноземельск района „Пролетарская победа“ колхозин „Галзн“ гидг нертә мөрн Улан-Хольск района, Кировин нертә колхозин „Шаргъ“, „Дулахн зеерд“ гидг нертә мөрд Москвад, цугсоюзин урлданд неглгч орм эзләд, „Правда“ газетин мөрә авсмн. Тиигхд тиим хурдн, чанъгь-чиирг мөрд олн билә. Ода чигн сән тохмта мөрд бәәнә, зуг тедниг икәр өсгх кергтә.

Ода Хальмг республикин хотл балгьсн деер ипподром бүрдәдж, мөрдин урлда икәр кеджәхмн. Урлдана ипподром бүрдәгьәд, мөрдин урлда кедж чадх специалистнр чигн манл бәәнә, зуг эн көдлмшт оньган өгх кергтә.

Республикин колхозмудт болн совхозмудт мөрд өсгх зура өгч, терүгинь эрк биш куцәлгьлж, мөрдин тоогьинь икдүлхмн. Дакад мөрнә тохм ясурулгьна керг-уулдврт сән тохмта аджргьс халгьлдж, гүүдт искусственин көг тәвлгьнә пунктс бүрдәдж, эн керг-уулдвриг мал өсклгьнә Хальмгин дамшлтин станцдаалгьхмн.

Е. АЛЕКСЕЕВ,